

RAPPORT

Olycksutredning

Avdelning förebyggande

Händelse: Räddningsinsatser (10 st insatser) till bostadsbränder med personskador under år 2024

Plats: Inom Södra Älvsborgs Räddningstjänsts område

Larmnummer: se sid. 5

Diarienummer: 2025-000505

2025-09-11

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) följer upp olyckor och räddningsinsatser mot bakgrund av Lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), kap 3, § 10. Syftet med olycksutredningen är att klarlägga olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsatsen. Identifierade erfarenheter ska användas för utveckling av operativ verksamhet och olycksförebyggande arbete. Olycksutredningen har inte till syfte att klarlägga ansvar, skuld eller vållande. I Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ingår kommunerna Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn.

Sammanfattning

Utredningen är avgränsad till 10 räddningsinsatser (inom SÄRF:s geografiska område) under år 2024 där totalt 15 personer funnits kvar i de branddrabbade bostäderna vid räddningstjänstens framkomst.

Minst 1 person avled efter bränderna och minst 8 personer bedömts ha överlevt tack vare räddningstjänstens insatser. Detta bedöms spegla forskningsresultatet att dödsbränderna skulle öka med minst 50 % utan räddningstjänstens insatser. Det som dock är svårt att förklara är den kraftigt förhöjda andelen livräddande insatser där SÄRF år 2024 sticker ut med 700 % förhöjd andel jämfört med det nationella genomsnittet.

Analysen av aktuella händelser har visat på ett flertal faktorer som bidraget till att personerna själva inte kunnat utrymma:

- Stödinsatser i form av hemtjänst och LSS bedöms inte haft något brandperspektiv. Samhället har underlättat kvarboende men inte satt in stödinsatser gällande ökat brandskydd.
- Brottsliga handlingar ligger bakom vissa av bränderna.
- Suicidförsök genom brand.
- Rörelsehindrade personer finns med bland de personer som själva inte kunnat utrymma.
- Alkohol finns med som exempel på trolig orsak till varför vissa inte kunnat utrymma själva.
- Sängrökning ligger bakom minst en av bränderna.

Det bedöms viktigt att fortsätta försöka påverka MSB att undersöka om det finns stödinsatser beviljade från samhället för personer som skadas eller omkommer i bränder. Detta vet vi inte idag och på grund av denna kunskapslucka så är det svårt att försöka ställa krav på andra lagstiftningsområden att ta ett brandskyddsperspektiv vid beviljande av stödinsatser för att underlätta kvarboende i ordinarie bostad.

Även upphävande av sekretess mellan myndigheter skulle underlätta för räddningstjänstens framtida olycksutredningar, främst gällande personskador vid bränder i bostäder. Aktuell utredning har både blivit begränsad och fördröjd på grund av sekretess gällande utlämnande av uppgifter kring hemförhållanden.

Räddningstjänstens rökdykarinsatser vid bostadsbränder är ibland livsavgörande och det finns en direkt koppling mellan insattid och överlevnad. Det bedöms viktigt att samhället fortsätter att satsa på sin kommunala räddningstjänst, speciellt i glesbygd där insattiderna ofta är långa.

Förkortningar

MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

SÄRF – Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Serfnet – Räddningstjänstens interna nätverk

HLR – Hjärtlungräddning

SOL – Socialtjänstlagen, SFS 2025:400

LSS – Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, SFS 1993:387

Utredare Fredrik Lovén Brandingenjör	Granskad och godkänd Andreas Leandersson Räddningschef
---	---

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
FÖRKORTNINGAR	2
I. INLEDNING.....	4
I.1 BAKGRUND.....	4
I.2 SYFTE.....	4
I.3 FRÅGESTÄLLNINGAR.....	4
I.4 AVGRÄNSNINGAR	4
I.5 METOD.....	4
I.6 ERFARENHETSÅTERFÖRING	4
2. RESULTAT FRÅN DATAINSAMLING.....	5
2.1 OLYCKKORNA	6
2.1.1 OLYCKSPLATSERNA	6
2.1.2 BYGGNADSTEKNISKT BRANDSKYDD	6
2.1.3 HÄNDELSEFÖRLOPP.....	6
2.1.4 SKADOR	7
2.2 RÄDDNINGINSATSERNA	7
2.2.1 INSATSERNAS GENOMFÖRANDE PÅ SKADEPLATS.....	7
3. ANALYS	8
4. ERFARENHETER.....	9

I. Inledning

I.1 Bakgrund

Under 2024 genomfördes ovanligt många räddningsinsatser mot bostadsbränder där personer fanns kvar i den branddrabbade bostaden vid räddningstjänstens framkomst.

I.2 Syfte

Olycksutredning är en viktig del av verksamhetsuppföljningen inom SÄRF och syftar till att:

- uppfylla gällande lagkrav
- klargöra orsakerna till händelsen samt eventuellt föreslå olycksförebyggande åtgärder
- klargöra räddningsinsatsens genomförande och utgöra beslutsunderlag för insatsutvecklande åtgärder.

I.3 Frågeställningar

Följande frågeställningar ska försöka besvaras:

- Varför hade personerna inte utrymt själva?
- Är personerna kända av samhället sedan tidigare?
- Finns stödinsatser insatta via annan lagstiftning?
- Har eventuella stödinsatser även inkluderat ett brandskyddsperspektiv?
- Har räddningstjänstens insats varit livräddande?

I.4 Avgränsningar

Utredningen är avgränsad till de 10 aktuella räddningsinsatserna under år 2024 där totalt 15 personer funnits kvar i de branddrabbade bostäderna vid räddningstjänstens framkomst.

I.5 Metod

Datainsamlingen är baserad på:

- Dokumentation i form av räddningstjänstens händelserapporter med bilagor.
- Intervjuer med räddningstjänstens rökdykledare, styrkeledare, insatsledare och vakthavande befäl som var involverade i vissa av insatserna.
- Samtal och mail med kommunal biståndshandläggare avseende förekomst av stödinsatser
- Samtal med olycksdrabbade
- Inläsning på domar från Tingsrätten (fall där personen dömts för mordbrand)
- Jämförelse mot nationell forskning avseende bostadsbränder och räddningsinsatser

I.6 Erfarenhetsåterföring

Olycksutredningen och de erfarenheter som identifierats delges de som är berörda, internt som externt. Rapporten publiceras på Serfnet, tillgänglig för all personal i SÄRF. Rapporten skickas även till MSB och är tillgänglig som en allmän handling.

2. Resultat från datainsamling

För att i möjligaste mån inte lämna ut uppgifter som kan spåras till enskilda personer och dess hemmiljö så hänvisas endast till olika stadsdelar. Om någon läsare vill ha mer information så kan aktuella händelserapporter begäras ut (allmän handling). En begäran om utlämnande av allmän handling medför alltid en obligatorisk sekretessprövning där exempelvis namn och personnummer kan komma att sekretessbeläggas.

Datainsamlingen omfattar följande av räddningstjänstens insatser:

Händelserapport nr.	Datum	Byggnad och antal våningar	Brandplats	Stadsdel
G2024.128407		Flerbostadshus, 4 våningsplan	Lägenhet plan 2	■ Borås
G2024.123550		Flerbostadshus, 4 våningsplan	Lägenhet plan 2	■ Borås
G2024.120779		Flerbostadshus, 3 våningsplan	Lägenhet plan 1	■ Borås
G2024.116257		Flerbostadshus, 3 våningsplan	Lägenhet plan 1	■ Borås
G2024.113916		Flerbostadshus, 3 våningsplan	Lägenhet plan 3	■ Borås
G2024.071575		Villa, ett våningsplan och källare	Plan 1	■ Borås
G2024.043618		Flerbostadshus, 3 våningsplan	Lägenhet plan 1	■ Borås
G2024.035048		Flerbostadshus, 4 våningsplan	Lägenhet plan 3	■ Borås
G2024.034880		Flerbostadshus, 8 våningsplan	Lägenhet plan 1	■ Borås
G2024.020823		Flerbostadshus, 8 våningsplan	Lägenhet plan 3	■ Borås

2.1 Olyckorna

2.1.1 Olycksplatserna

Flerbostadshus i olika utföranden samt en villa.

2.1.2 Byggnadstekniskt brandskydd

Bostäderna är utförda som egna brandceller. Dörr mot trapphus utan dörrstängare (enlighet med nuvarande och historiska byggregler). Trapphus utgör primär utrymningsväg och balkong eller fönster utgör sekundär utrymningsväg från lägenheterna.

Villan bedöms utgöra en enda brandcell där 5 meters hopp accepteras vid utrymning.

2.1.3 Händelseförlopp

Händelserapport nr.	Händelseförlopp/information
G2024.128407	Lägenhetsbrand. Synlig rökutveckling vid räddningstjänstens framkomst. [REDACTED] kvar i lägenheten, hittas vid medvetande på toaletten. Räddas ut men avlider senare. Trolig brandstart i vardagsrummet. Öppen balkongdörr. Rörelsehjälpmedel hittades i lägenheten.
G2024.123550	Ingen öppnar för räddningstjänsten, dörren bryts upp. Brand i dammsugare på laddning. Endast rökspridning i lägenheten. Person kvar i lägenheten, vaken och arg. Inga uppgifter om stödinsatser har gått att få fram.
G2024.120779	3 olika brandhärddar i lägenhet och ytterligare flera försök till brandhärddar, person kvar vid räddningstjänstens framkomst (hittades på golvet i badrummet). Räddningstjänsten fick bryta upp dörren. Lägenheten var kraftigt belamrad med brännbart material/skräp. Suicidförsök. Personen skadas men åtalas och fälls sedan för mordbrand (Borås Tingsrätt, Målnummer B 4415-24). Ingen allvarlig psykisk störning enligt den rättspsykiatriska undersökningen. Inga uppgifter om stödinsatser från samhällets sida.
G2024.116257	Kraftig lägenhetsbrand. Två personer kvar i lägenheten vid räddningstjänstens framkomst. Insatsledare först på plats och drar ut de två personerna som var medvetslösa men andades. Avtransporterade med ambulans till sjukhus. Ingen mer info möjlig pga sekretess och inga tillgängliga personuppgifter.
G2024.113916	Lägenhetsbrand med en person kvar i bostaden vid räddningstjänstens framkomst. Räddningstjänsten fick bryta upp dörren. Personen dras ut och är medvetslös. HLR påbörjas. Personen överlämnas till ambulans. Trolig brandstart i sängen pga rökning. Personen är rörelsehindrad. Rullstol hittad i bostaden.
G2024.071575	Villabrand. Övertänd vid räddningstjänstens framkomst. En person hittad i källaren och evakuerad av rökdykare. Personen vaken och talbar. Överlämnad till ambulans. Telefonintervju. Anledningen till att det började brinna är att personen mådde väldigt dåligt och försökte ta sitt liv genom att

	tända eld på en dunk med bensin. ■■■ hade haft kontakt med sjukvården innan och fått sömntabletter utskrivna till sig och hade tagit dessa i samband med branden. Räddningstjänsten konstaterade senare i sakkunnigutlåtande till åklagare att det fanns risk för farlig miljö att vistas i avseende giftig rök i närheten av villan samt inne i villan.
G2024.043618	Person larmar själv 112, ■■■ är på WC och det brinner i lägenheten. Räddningstjänsten bryter både trapphusporten och lägenhetsdörren. Personen livräddas och branden släcks. Halvfullt vinglas och vintetra hittades på WC. Tidpunkt kl. 03.49 en måndag. Inga fler uppgifter har gått att få fram.
G2024.035048	Lägenhetsbrand. ■■■ hittas i lägenheten av räddningstjänsten. Brand i micro. ■■■ har hemtjänst och bor ensam.
G2024.034880	Anlagd brand där brännbar vätska sprutats mot en lägenhetsdörr och antänds (inom trapphuset). De fyra personerna i lägenheten flydde ut på balkongen. Rök i trapphuset. Två personer med huvor sågs springa från platsen. Omfattande polisresurser på plats. Räddningstjänsten konstaterade senare i sakkunnigutlåtande till åklagare att det fanns risk för farlig miljö att vistas i både i trapphuset och i den drabbade lägenheten.
G2024.020823	Lägenhetsbrand med två personer kvar i den branddrabbade lägenheten vid räddningstjänstens framkomst. Telefonintervju 2025-04-22 med ■■■ i familjen. ■■■ var på jobbet när det började brinna. ■■■ var i lgh tillsammans med två släktingar med funktionsnedsättning (en person med ■■■, den andra oklart), dessa två personer var de som fanns kvar i lägenheten vid branden. Inga andra uppgifter.

2.1.4 Skador

Både egendomsskador i branddrabbade lägenheter och trapphus. Även vissa personskador.

2.2 Räddningsinsatserna

2.2.1 Insatsernas genomförande på skadeplats

Bostadsbränder har räddningstjänsten generellt bra rutin att hantera och ingen av de aktuella händelserna sticker ut på något negativt sätt gällande insatsens genomförande. Flera liv bedöms ha räddats via framgångsrik rökdykning.

3. Analys

Vanliga bostäder i verksamhetsklass 3A förutsätter att de boende själva kan uppfatta ljudet från brandvarnaren vid ett brandtillbud och sedan självständigt utrymma. Detta gäller både enligt nutida och historiska byggregler.

Analysen av aktuella händelser har visat på ett flertal faktorer som bidragit till att personerna själva inte kunnat utrymma:

- Stödinsatser i form av hemtjänst (SOL) och LSS bedöms inte haft något brandperspektiv. Samhället har underlättat kvarboende men inte satt in stödinsatser gällande ökat brandskydd, exempelvis vidarekopplad brandvarnare och släcksystem. Inget spår av stärkt brandskydd har kunnat hittats i något fall som granskats.
- Brottsliga handlingar ligger bakom vissa av bränderna.
- Suicidförsök genom brand. Vissa av personerna har sökt hjälp hos primärvården men istället för samtalsstöd eller annan hjälp endast fått sömntabletter utskrivna och sedan lämnats åt sig själva.
- Rörelsehindrade personer finns med bland de personer som själva inte kunnat utrymma.
- Alkohol finns med som exempel på trolig orsak till varför vissa inte kunnat utrymma själva.
- Sängrökning ligger bakom minst en av bränderna.

Sammantaget speglar bilden till viss del den tillgängliga forskningen* som redan identifierat att stödinsatser via andra lagstiftningar (exempelvis Socialtjänstlagen och LSS) inte går hand i hand med brandskyddet. Samhället underlättar kvarboende i ordinarie bostad men detta utsätter samtidigt personer för fara då förmågan till utrymning vid brand ofta är kraftigt begränsad.

Suicidförsöken genom anlagd brand i bostad bedöms spegla att samhällets insatser mot psykisk ohälsa inte räcker till. Kanske saknas kompetens hos primärvården? Exemplet där endast sömntabletter skrivits ut bedöms vara talande.

Anlagd brand i trapphus mot lägenhetsdörr speglar samhällets våldsamma händelseutveckling där hänsyn inte tas till att andra riskerar att drabbas av våldshandlingar. Trapphuset är övriga hyresgästers primära utrymningsväg och toxisk miljö i trapphuset riskerar att utsätta andra för kritiska förhållanden.

För att få mer information om de skadedrabbade personerna och deras hemförhållanden så kontaktade räddningstjänsten kommunens socialförvaltning (Borås) för att undersöka om det fanns beviljade biståndsinsatser eller andra stödinsatser. Men på grund av sekretess så förmedlades inga uppgifter, trots att utredningen endast beskriver händelserna på stadsdelsnivå. Även detta bedöms spegla forskningen† avseende att sekretess mellan myndigheter kan utgöra ett hinder för att följa upp olyckor och arbeta olycksförebyggande mot sårbara grupper av individer i samhället.

* Sid. 56. Identifiering av hinder avseende stärkt brandskydd för särskilt riskutsatta och förslag på vägar framåt. Brandforsk 2023:2

† Sid. 60. Identifiering av hinder avseende stärkt brandskydd för särskilt riskutsatta och förslag på vägar framåt. Brandforsk 2023:2

Tillgänglig forskning visar att svensk räddningstjänst generellt räddar[‡] ca 50 liv per år vid bostadsbränder och att dödsbränderna skulle öka med minst 50 % utan räddningstjänstens medverkan.

Inom SÄRF:s geografiska område så bodde[§] det år 2024 ca 206 000 personer vilket utgör ca 1,95 % av Sveriges totala befolkning. SÄRF:s generella andel av det totala antalet räddade liv vid bostadsbränder är då ca 1 räddat liv per år.

Utredningen är avgränsad till de 10 aktuella räddningsinsatserna under år 2024 där totalt 15 personer funnits kvar i de branddrabbade bostäderna vid räddningstjänstens framkomst. Minst 1 person avled efter bränderna och minst 8 personer bedömts ha överlevt tack vare räddningstjänstens insatser. Det som är svårt att förklara är den kraftigt förhöjda andelen livräddande insatser där SÄRF år 2024 sticker ut med 700 % förhöjd andel jämfört med det nationella genomsnittet.

4. Erfarenheter

Fortsätta försöka påverka MSB att undersöka om det finns stödinsatser beviljade från samhället för personer som skadas eller omkommer i bränder. Detta^{**} vet vi inte idag och på grund av denna kunskapslucka så är det svårt att försöka ställa krav på andra lagstiftningsområden att ta ett brandskyddsperspektiv vid beviljande av stödinsatser för att underlätta kvarboende i ordinarie bostad. Om teorin stämmer att personer med stödinsatser är överrepresenterade vid bostadsbränder så bör det lagstiftningsområde som sätter in aktuell stödinsats även ansvara för att stärka upp brandskyddet till en skälighetsnivå, utifrån individens ofta begränsade förmåga till utrymning.

Upphävande av sekretess mellan myndigheter skulle underlätta för räddningstjänstens framtida olycksutredningar, främst gällande personskador vid bränder i bostäder. Inte ens när syftet är gott och beskrivning av räddningsinsatserna sker på stadsdelsnivå så är det möjligt att få ut uppgifter om beviljade stödinsatser.

Räddningstjänstens rökdykarinsatser vid bostadsbränder är ibland livsavgörande och det finns en direkt koppling mellan insattid och överlevnad. Det bedöms viktigt att samhället fortsätter att satsa på sin kommunala räddningstjänst, speciellt i glesbygd där insattiderna ofta är långa.

[‡] Measuring the Capabilities of the Swedish Fire Service to Save Lives in Residential Fires. Marcus Runefors. Fire Technology 2020

[§] <https://experience.arcgis.com/experience/5dd2b927333246ffae0add1244511c48nspanel> - Folkmängd och befolkningsförändringar 2024 (hämtat 2025-08-27 kl. 07.48)

^{**} Sid. 64. Identifiering av hinder avseende stärkt brandskydd för särskilt riskutsatta och förslag på vägar framåt. Brandforsk 2023:2